

og jeg. Det kan saaledes konstateres, at den radikale Regering i Virkeligheden ikke kostede Landet mere end den nuværende. Jeg siger, at disse 75 Millioner aarlig gør, at vi er i samme Baad. Ganske vist er den højtærede Finansminister nu ved Roret, og jeg sidder bagude, som en fredelig og veltillfreds Passager, medens jeg, da jeg stod ved Roret, syntes, at han sad og gav ondt af sig i Baaden — om det var af Søsyege, eller om det var af Utilbøjelighed til at se en anden ved Roret end sig selv, ved jeg ikke; men den højtærede Finansminister syntes den Gang, at det gik rent galt; og dog var det ikke værre, end at det kostede 75 Millioner om Aaret, akkurat det samme, som den nuværende højtærede Minister har brugt.

Og hvad gik saa de Penge til? Ja, det kan jeg hurtigt svare paa, de gik til militære Udgifter. Disse beløb sig i alt fra 1914 til 1919 til 513 Mill. Kr., en stor Sum for os nu, men dog fordelt paa fem Aar — Verdenskrigen varede jo kun fire Aar, men den faldt paa fem Finansaar og paavirkede dem alle. Fra disse 513 Millioner maa vi imidlertid trække 150 Mill. Kr.; thi før Verdenskrigen var de militære Budgetter omkring 30 Mill. Kr. aarlig. Jeg skal nu ikke regne med, at de i og for sig vilde være steget under Verdenskrigen som Følge af den almindelige Prisstigning, men jeg har Lov til at trække de ordentlige Udgifter fra for at faa at vide, hvor stor den overordentlige Udgift har været i de 5 — jeg kan vel kalde dem Krigsaar. Den bliver 150 Millioner fra 513 Millioner, altsaa 363 Millioner, hvilket paa lidt nær svarer til de 375 Mill. Kr., der blev anvendt af laante Penge. Men jeg vil dertil føje, at alt, hvad der ellers var af Udgifter, alle civile Udgifter, dækkedes af de Beløb, Staten fik ind gennem de almindelige Skatter og Afgifter; til saadanne Udgifter behøvedes der ikke nogen som helst Laaneindtægt. Hvis man ikke havde haft den militære Udgift, havde man overhovedet ikke behøvet at optage Laan. Og jeg maa maaske om den militære Udgift sige, at naar den er blevet saa stor — ja, jeg maa maaske her indskyde, at jeg har en Gang i dette høje Ting brugt det Udtryk, at under den radikale Regering var der for Finansministeren to Sugerør, Forsvarsministeriet og Indenrigsministeriet, og dette Udtryk blev opfattet og brugt, som om jeg derigennem havde villet øve en Kritik mod mine Kolleger. Intet har været mig fjernere; jeg vilde derigennem kun betegne, at det var disse to Ministerier, der sugede Midlerne ud af Finansministeriet,

ud af Statskassen, men en Kritik af, hvorledes Pengene blev anvendt, har det ikke været i mit Sind at udtale, og det kunde jeg heller slet ikke, fordi jeg, eftersom jeg sad i Regeringen, selv var medansvarlig derfor, ikke mindst som Finansminister.

Men jeg vender tilbage til de militære Udgifter, og jeg vil gerne sige derom, at hvis det blev mange Penge, hvad laa det saa i? Det laa i, at enhver Foranstaltning, som Danmark traf af militær Art, blev dobbeltsidig. Vi kunde intet foretage, som pegede mod Syd, uden vi ogsaa foretog noget, som pegede mod Vest, og dette var en kostbar Ting. Naar de militære Foranstaltninger dernæst opretholdtes og ikke kunde nedbringes — det er særlig Sikringsstyrken, det her drejer sig om, om end den blev nedbragt lidt i Aarens Løb —, saa laa dette i de politiske Forhold. Der var altsaa et ydre diplomatisk Pres og et indre Pres, et politisk Pres. Man kan saa sige, at Regeringen kunde have taget Kampen op med Partierne om de militære Udgifter; det var jo især det konservative Folkeparti, men ogsaa Partiet Venstre, der holdt paa, at man maatte føje de militære Myndigheder i den Udstrækning, som forlangtes. Jeg vil gerne sige, at det er jo ikke at undre sig over, at de militære Myndigheder krævede overmaade meget; da de sad med et Ansvar, som syntes dem tungt, var det ikke underligt, at de søgte at lette sig dette Ansvar ved at gøre det militære Beredskab saa stærkt, som de paa nogen Maade kunde faa Rigsdagen og Partierne med til. Men derved blev det efter min Mening umuligt — og jeg har den Mening endnu, selv om andre nu rimeligvis har forladt den — at optage Kampen i Rigsdagen om de militære Udgifter, for dette vilde have ført ud i en Strid, der kunde have faaet til Følge, at Danmarks Neutralitet eller Opfattelsen heraf indenfor de krigsførende Parter var blevet draget i Tvivl. Paa lignende Maade forholdt det sig med de dobbeltsidede Foranstaltninger, som jeg før nævnte: Neutraliteten var det vigtigste, den maatte for enhver Pris overholdes uden Hensyn til den Pris, det kostede. Endelig var der dette, at en Foranstaltning, som man een Gang havde truffet, kunde man saa at sige ikke komme bort fra; naar Sikringsstyrken f. Eks. een Gang var indkaldt, var det meget vanskeligt at sige, hvorfor man skulde hjemsende den. Naar skulde man stoppe? Naar skulde man sende Tropperne hjem? Et æret Medlem af Folketinget, Hr. J. C. Christensen, ønskede ved Krigens Udbrud, at man skulde have mobiliseret. Jeg er af den